

Št. točk kolokvijev: _____

Št. točk na izpitu: _____

SKUPAJ: _____

**PREIZKUŠNJA ZNANJA IZ TEMELJEV EKONOMIJE
MIKROEKONOMIJA
MAREC 2003**

Ustrezno obkroži: REDNI – IZREDNI študij

Izpit opravljam: 1 2 3 4 ali večkrat

V šolskem letu 2002/2003 SEM – NISEM opravljal-a kolokvijev.

Izpit se piše 90 minut. Maksimalno število točk je 100. Za pozitivno oceno je potrebno doseči 50 točk. Pri posameznem vprašanju je lahko pravih tudi več odgovorov. Na vprašanja odgovarjajte **kratko in jedrnato**. Uporaba nedovoljenih pripomočkov in prepisovanje se kaznuje z odvzemom izpita in negativno oceno. SREČNO!

1. V popolnokonkurenčni panogi proizvaja proizvode 16 enakih podjetij, ki imajo enake krivulje dolgoročnih mejnih stroškov: $MC_i = Q_i^2 - 12Q_i + 40$. Krivulja dolgoročnih povprečnih stroškov vsakega podjetja doseže minimum, ko podjetja proizvajajo 9 enot proizvoda, funkcija tržnega povpraševanja po proizvodih podjetij pa je: $P = 157 - Q$.

a) Ali je panoga v dolgoročnem ravnovesju? (5)

Slika:

Izračun:

b) Predpostavimo, da se povpraševanje po proizvodih te panoge zmanjša na $P = 94 - Q$. Koliko bo podjetij v panogi na dolgi rok in kakšna bo tržna cena? (3)

Slika:

Izračun:

2. Utemeljite pravilnost oz. napačnost naslednje trditve! (5)

Kratkoročno povpraševanje je za vrsto dobrin cenovno in dohodkovno manj elastično kot dolgoročno.

3. Miran celotni dohodek v višini 60 000 tolarjev nameni za nakup obleke in obutve (čevljev). Cena kosa obleke je 4000 SIT, cena para čevljev pa 2000 SIT. Če celotni dohodek porabi za nakup obleke, je njegova mejna stopnja nadomestljivosti obleke za čevlje enaka 0.25. Potemtakem bi Miran povečal svojo koristnost, če bi kupil več čevljev in manj obleke. Ali je ta trditev pravilna? Utemeljite grafično in analitično! (5)

Slika:

Izračun:

4. Producerska funkcija proizvodnje sukanca je $Q(K, L) = K^{1/4} + L/4$. Zapišite enačbo krivulje razvoja, če veste, da če podjetje oba proizvodna faktorja nabavlja po nespremenjenih cenah in sicer 10 denarnih enot za enoto kapitala in 10 denarnih enot za enoto dela. (5)

5. Navedite osnovne značilnosti organizacijske strukture japonskega podjetja! (5)

6. Sonjina funkcija koristnosti pri potrošnji krompirja in mesa je določena z enačbo $U = K \cdot M$, kjer je K količina krompirja in M količina mesa. Cena krompirja je p_k , cena mesa pa p_m . Sonjin dohodek znaša I . Izpeljite Sonjino funkcijo povpraševanja po mesu, če vemo, da je Sonja pri potrošnji obeh dobrin dosegla ravnovesje. (5)

7. Podjetje A ima proizvodnjo locirano v kraju, kjer poleg ni drugih proizvajalcev. Povpraševanje podjetja A po proizvodnih delavcih lahko opišemo z enačbo $L = 800 - 10w$. Vsi proizvodni delavci so organizirani v sindikat, ki želi doseči največje skupno plačilo za zaposlene delavce. Ponudba dela je podana z enačbo $AE = 1/20 L + 20$. Kakšna mezda se bo oblikovala v ravnotežju? Od česa bo odvisna njena višina? (5)

Slika:

Izračun:

8. Praviloma je tržna krivulja ponudbe dela naraščajoča, v določenih primerih pa je lahko obrnjena tudi nazaj. Utemeljite zakaj! (5)

Slika:

Utemeljitev:

9. Obkrožite pravilne trditve! (5)

- a) Eden od razlogov za obstoj pozitivnih obrestnih mer je v tem da so potrošniki pripravljeni odložiti potrošnjo le v primeru obljubljenе večje potrošnje v prihodnosti.
- b) 1 tolar danes je več vreden kot 1 tolar jutri.
- c) Če je naložba tvegana, moramo povprečno stopnjo donosa na trgu vrednostnih papirjev povečati za rizično premijo.
- d) Med nediverzificiran rizik lahko štejemo tudi možnost poplave.
- e) Diverzifikacija naložbe lahko zmanjša rizik.

10. Ob 4 odstotnem denarnem povečanju cene mleka, so se izdatki potrošnikov za nakup mleka povečali za 2 odstotka.

a) Koliko znaša točkovna elastičnost povpraševanja po mleku? (3)

b) Zapišite enačbo povpraševanja po mleku (če veste, da gre za linearno funkcijo), če se je pred povišanjem cen mleko prodajalo po 10 denarnih enot za liter, izdatki potrošnikov pa so znašali 400 denarnih enot? (4)

11. Podjetje A in B sta oligopolista in želita posodobiti svoj izdelek. Vsako podjetje se lahko odloči za eno od treh cenovnih politik:

1. posodobljeni izdelek ponudi po enaki ceni kot prejšnji izdelek (ENAKA CENA);
2. posodobljeni izdelek ponudi po rahlo višji ceni kot prejšnji izdelek (VIŠJA CENA);
3. posodobljeni izdelek ponudi po znatno višji ceni kot prejšnji izdelek (VISOKA CENA).

Dodatni dobiček, ki ga posamezno podjetje doseže pri posameznih odločitvah, v odvisnosti od odločitev drugega podjetja, je prikazan v spodnji matriki plačil. Ali imata podjetji dominantno strategijo? Če da, katera možnost je dominantna in kje se oblikuje ravnotežje? (5)

		PODJETJE B		
		Enaka cena	Višja cena	Visoka cena
PODJETJE A	Enaka cena	-2, -2	12,-3	15,-5
	Višja cena	-3,12	10,10	4,-4
	Visoka cena	-5,15	-4,4	5,5

Odgovor:

12. V nekem mestu sta dva proizvajalca kruha, Nace in Brane. Prebivalci pravijo, da sta proizvoda popolnoma enaka in da je kruh obeh proizvajalcev popolnoma enako dober (konkurenca s količino). Nacetovo stroškovno funkcijo opisuje enačba $TC = Q_N$, Branetovo pa $TC_B = 2Q$, kjer je Q količina proizvedenega kruha. Inverzna funkcija povpraševanja po sladoledu v mestu je dana z enačbo $P(Q) = 6 - 0.01Q$, kjer je Q količina proizvedenega kruha. Določite Cournotovo ravnovesje in izračunajte ravnovesno ceno! (5)

Slika:

Izračun:

13. Zakaj pravimo, da monopolna moč podjetja povzroča družbene stroške? Utemeljite s sliko in besedami! (5)

Slika:

Utemeljitev:

14. Če podjetje posluje v razmerah popolne konkurence in sledi načelu maksimalnega dobička, katera od naslednjih trditev mora nujno veljati kratkoročno? (5)

- a) Povprečni fiksni stroški so enaki povprečnim variabilnim stroškom;
- b) Povprečni stroški proizvodnje so enaki mejnim stroškom;
- c) Mejni stroški so enaki ceni;
- d) Povprečni stroški so višji od cene na enoto proizvoda;
- e) Povprečni stroški so nižji od mejnih stroškov.

15. Peter in Simon imata linearne krivulje povpraševanja. Krivulji sta vzporedni, pri čemer leži Petrova krivulja dlje od izhodišča. Pri enaki ceni (na primer $P = 3$), je Petrov koeficient cenovne elastičnosti povpraševanja a) nižji b) višji c) enak Simonovemu (obkrožite pravilno in utemeljite!

Utemeljitev (s sliko in enačbo!):

(5)

16. Na trgu pohištva ponuja svoje proizvode en sam proizvajalec. Povpraševanja po pohištvu opisuje naslednja enačba $Q = 50 - P$, kjer je P cena kosa pohištva (na primer stolov), Q pa število kosov. Z vsakim novo proizvedenim kosom se stroški proizvajalca povečajo za 30 denarnih enot. Za koliko naj država obdavči ali subvencionira (na enoto) monopolista, če želi ustvariti razmere popolne konkurence? (5)

Slika:

Izračun:

17. Obkrožite pravilne trditve! (5)

Krivulja vrednosti mejnega proizvoda dela:

- a) je za monopolista (na trgu proizvodov) padajoča, za popolnega konkurenta (na trgu proizvodov) pa popolnoma elastična funkcija obsega zaposlitve dela;
- b) je za monopolista in popolnega konkurenta enaka;
- c) je za monopolista in popolnega konkurenta enaka in padajoča funkcija obsega zaposlitve dela;
- d) je za monopolista nižja od krivulje mejnega proizvoda popolnega konkurenta.

18. Miha kupuje zemljišče, ki prinaša neskončno letno rento v višini 2 000 000 tolarjev. Veljavna letna realna obrestna mera znaša 20 odstotkov, pričakovana stopnja inflacije v naslednjih letih pa v povprečju 2 odstotka letno. Miha mora za zemljišče plačati 9 500 000 tolarjev. Ali bo Miha zemljišče kupil? (5)

Izračun:

19. Definirajte in označite (v grafu) ekonomsko rento pri zaposlitvi proizvodnega dejavnika v razmerah monopsona na trgu proizvodnih dejavnikov! (5)

Slika:

Definicija: